

РЕШЕНИЕ

№ 107

гр. Плевен, 07.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛЕВЕН, II ВЪЗ. ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и
четвърта година в следния състав:

Председател: ЕМИЛИЯ АТ. КУНЧЕВА

Членове: РЕНИ М. СПАРТАНСКА
КРАСИМИР ИВ. ПЕТРАКИЕВ

при участието на секретаря НИКОЛАЙ В. ДИМИТРОВ
като разгледа докладваното от КРАСИМИР ИВ. ПЕТРАКИЕВ Въззивно
гражданско дело № 20244400500071 по описа за 2024 година

Производството е по чл.258 и следващите от ГПК.

С Решение № 1797/15.12.2023 г., постановено по гр. дело № 3798/2023 г. по описа на Плевенски районен съд е отхвърлен предявеният от Л. Й. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Плевен ***** срещу А. Й. Т., ЕГН *****, с постоянен адрес в гр. Плевен ***** иск с правно основание чл.422 ал.1 вр. чл.415 ал.1 ГПК вр. чл.538 ал.1 от ТЗ с искане да бъде прието за установено в отношенията между страните, че ответницата дължи на ищеца сумата от 791,66 лева, дължима по Запис на заповед от 09.07.2015 г., с падеж 09.07.2017 г. и място на плащане в гр. Плевен *****, издаден от наследодателя й Й. Д. П., за която сума е издадена Заповед за изпълнение по ч.гр.д. № 3945/2022 г. по описа на ПлРС, като неоснователен и недоказан.

Със същото решение, ПлРС е осъдил на основание чл.78 ал.1 от ГПК Л. Й. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Плевен ***** да заплати на А. Й. Т., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Плевен ***** сумата

от 480,00лв., представляваща направени разноси за един адвокат.

Постъпила е въззивна жалба от Л. Й. М. – ищец в първоинстанционното производство чрез пълномощника й – адв. Р. М. от ПлАК против първоинстанционното решение, в която се изразява становище, че ПлРС е постановил решението си при неправилно тълкуване на фактическото положение и в противоречие с разпоредбата на чл.492 ал.3 от ТЗ, поради което е неправилно.

Според въззивницата необосновано съдът приема, че от доказателствата по делото не може да се установи, че е налице плащане по процесния Запис на заповед, преди датата 09.07.2020 г., когато изтича давностния срок, с който се погасява вземането. Посочва, че отбелязването за извършено плащане в размер на 250,00 лв. на 02.10.2019 г. е направено по реда на чл.492 ал.3 от ТЗ, по който ред е издадена и разписка на приносителя на парите, като в същата е упоменато, че плащането е извършено за погасяване на вземането по Запис на заповед от 09.07.2015 г., издаден от Й. П.. Въззивницата посочва, също така, че в закона не е предвидено ограничение на формата на разписката, с оглед на което това, че разписката е върху приходен ордер е без всякакво значение. Освен това, в закона не е предвидено ограничение по отношение на приносителя на паричната сума, с която се погасява задължението, а напротив, в ТЗ е предвидено, че плащането може да се извършва и от посредник, с оглед разпоредбата на чл.516 и следващите от ТЗ.

Въззивницата счита, че с извършеното плащане на сумата от 250,00 лв. на 02.10.2019 г. по издадения Запис на заповед, длъжникът признава директно пред кредитора, че дължи сумата, за която е издаден записа на заповед. С оглед на това, приема, че е налице прекъсване на погасителната давност по смисъла на чл.116 б.,а“ от ЗЗД, считано от 02.10.2019 г., от която дата започва да тече нова давност, като посочва, че в този срок ищцата е предприела действия по реда на производството по чл.417 от ГПК, а впоследствие е предявила и установителен иск за съществуването на вземането.

Въззивницата моли Окръжния съд, да отмени обжалваното решение на ПлРС, като неправилно и да постанови друго, с което уважи предявения от нея иск. Претендира направените разноси по делото.

В срока по чл.263 от ГПК е постъпил писмен отговор от въззиваемата

А. Й. Т. – ответник в първоинстанционното производство чрез пълномощника й – адв. И. А. от ПлАК, в който се изразява становище, че първоинстанционното решение е правилно и законосъобразно.

Според въззиваемата от събраните по делото доказателства не може да се установи по несъмнен начин, че е налице плащане преди 09.07.2020 г. и в този смисъл, счита, че правилно съдът е приел, че не може да се направи по несъмнен начин извод плащането на сумата от 250,00 лв., за което е издаден ПКО да е именно отразеното плащане на същата сума на гърба на процесния Запис на заповед. Навежда доводи, че в Записа на заповед не е отразено, че получавайки частично плащане, кредиторът го получава от друго лице, макар и съпруга на задължилия се по записа, както и че в тази връзка е издаден ПКО и разписка. Удостоверяването е направено от ищцата и няма положен подпис от страна на длъжника Й. П. или от друго лице. Освен това, по делото не се доказва и достоверността на времевия момент на плащането, а именно, че е извършено на посочената дата - 02.10.2019 г., т.е. преди изтичане на давността за погасяване на вземането.

Въззиваемата моли Окръжния съд, да постанови решение, с което да потвърди първоинстанционното решение, като правилно и законосъобразно. В случай на уважаване на въззивната жалба и претендирано възнаграждение за процесуално представителство на основание чл.78 от ГПК от въззивната страна, моли, същото да бъде съобразено с разпоредбите на Наредбата за минималните адвокатски възнаграждения и присъдено в минимален размер.

В съдебно заседание на 21.02.2024 г., въззивницата Л. Й. М., редовно призована, не се явява и не се представлява.

В съдебно заседание на 21.02.2024 г., въззиваемата А. Й. Т., редовно призована, не се явява. Процесуалният й представител – адв. И. А. от ПлАК счита, че следва да бъде потвърден първоинстанционния съдебен акт. Претендира направените разноски за настоящата инстанция.

Окръжният съд, като прецени доводите, изложени в жалбата и доказателствата по делото, намира за установено следното от фактическа страна:

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок от активно легитимирана страна, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество е същата е неоснователна.

Съгласно нормата на чл.269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Обжалваното първоинстанционно решение е валидно, тъй като не е постановено в нарушение на правни норми, които регламентират условията за валидност на решенията – постановено е от съд с правораздавателна власт по спора, в законен състав, в необходимата форма и с определеното съдържание.

Предметът на настоящото производство обхваща решението изцяло.

Въззивната инстанция приема, че обжалваното решение е допустимо, тъй като са били налице положителните предпоставки и са липсвали отрицателните за предявяване на исковата молба, а съдът се е произнесъл именно по исковата молба, с която е бил сезиран, поради което няма произнасяне в повече от поисканото.

Настоящата съдебна инстанция намира, че правните изводи на първоинстанционния съд, формирани въз основа на установената фактическа обстановка са правилни. В обжалваното решение са обсъдени всички доводи и възражения на страните и е направен обоснован на доказателствата извод за неоснователността на предявения иск, който извод се споделя и от настоящата инстанция.

Искът с правно основание чл.422 ал.1 от ГПК вр. чл.538 ал.1 от ТЗ е предявен в рамките на предвидения в закона преклузивен едномесечен срок от получаване на указанията по чл.414 от ГПК от заповедния съд и при наличието на останалите изисквания на ГПК, видно от приложеното ч.гр.д. № 3945/2022 г. по описа на ПЛРС.

По предявения иск с правно основание чл.422 ал.1 от ГПК вр. чл.538 ал.1 от ТЗ в тежест на ищеца е да докаже, че е поемател на валидно менителнично задължение, по което издател е ответника, а в процесния случай, че е налице правоприемство от издателя на ответницата.

Не е спорно, че с разпореждане № 8273/16.08.2022 г., постановено по ч.гр.д. № 3945/2022 г. на ПЛРС е издадена Заповед за незабавно изпълнение на парично задължение № 2450/16.08.2022 г. на основание чл.417 т.10 от ГПК в полза на Л. Й. М.. Основание за издаване на тази заповед е представен Запис

на заповед, издаден на 09.07.2015 г. за сумата от 5000,00 лв. без протест с падеж 09.07.2017 г.

Не е спорно, също така, че ищцата Л. Й. М. и ответницата А. Й. Т. са наследници по закон - дъщери на издателя на записа на заповед – Й. П..

На първо място, в производството пред първоинстанционния съд е оспорена автентичността на процесния запис на заповед с твърдение, че издателя, респективно наследодател на ответницата А. Й. Т. не е подписвал Запис на заповед от 09.07.2015 г., както и че посочената сума в размер на 5000,00 лв. не е предавана от страна на ищцата Л. Й. М. на Й. П. – наследодател на ответницата А. Й. Т., с оглед на което не е налице валидно каузално правоотношение. В тази връзка е назначена съдебно-графологична експертиза, от заключението на която се установява, че подписите на „издател“ и „предявен на“ са положени от посочения в записа на заповед като издател Й. П.. От това следва, че документът е истински, произхожда от издателя си и е удостоверено лично от него срещу подпис предявяването на посочената дата 09.07.2017 г., т.е. същият съставлява годин документ по смисъла на чл.417 т.10 от ГПК за издаване на заповед за незабавно изпълнение.

В настоящия случай, записът на заповед притежава реквизитите по чл.535 от ТЗ, т.е. същият е редовен от външна страна. С оглед на това, че записът на заповед отговаря на предвидените в чл.535 от ТЗ изисквания, от значение за преценка основателността на исковата претенция е да бъде установено дали има плащане на паричната сума по записа на заповед.

На следващо място, ответницата А. Й. Т. оспорва каузалното правоотношение, на което е издаден запис на заповед, с твърдение, че посочената сума от 5000,00 лв. не е предавана от страна на ищцата на наследодателя й Й. П.. Настоящият съдебен състав намира, че това възражение е неоснователно. С оглед приетото в Тълкувателно решение № 4/18.06.2013 г. на ВКС, тъй като предмет на настоящото производство е съществуването на вземане, основано на запис на заповед, при общо оспорване ищецът няма задължение да доказва каузалното правоотношение, а в хипотезата на изрично позоваване на каузална сделка, всяка страна доказва фактите, на които основава възраженията и твърденията си. Ответницата не ангажира никакви доказателства за установяване на това обстоятелство, а от

друга страна, с издаване на процесния Запис на заповед от 09.07.2015 г. в полза на Л. Й. М., съдържащ задължителните реквизити по чл.535 от ТЗ е видно, че наследодателят на ответницата А. Й. Т. е поел валидно менителнично задължение към поемателя. От момента на приемане на менителницата, платецът става пряк длъжник по ефекта, като неговото задължение е не само по отношение на кредитора, но и по отношение на издателя и останалите задължени лица, съгласно чл. 481 ал.1 и ал.2 от ТЗ.

Основателно, обаче, е възражението на ответницата А. Й. Т. за изтекла погасителна давност на вземането по Запис на заповед от 09.07.2015 г.

За вземане срещу издателя по запис на заповед и/или неговия авалист се прилага специалната тригодишна давност по чл.531 ал.1 от ТЗ. С тригодишната давност от падежа се погасяват искове против прекия длъжник по ценната книга.

В настоящия случай, е безспорно установено, че изискуемостта на вземането по процесния запис на заповед е настъпило на 09.07.2017 г., когато същият е предявен за плащане на наследодателя на ответницата – Й. Д. П..

Съобразно разпоредбата на чл.487 ал.1 от ТЗ, менителницата на предявяване е платима с предявяването ѝ и трябва да се предяви за плащане в срок до една година от издаването ѝ. Съгласно константната съдебна практика, с изтичане на срока по чл.487 ал.1 от ТЗ започва да тече тригодишния давностен срок по чл.531 ал.1 от ТЗ. С оглед на това, тригодишният давностен срок е започнал да тече от датата на предявяване на записа на заповед, а именно 09.07.2017 г. и изтича на 09.07.2020 г.

Заявлението за издаване на заповед за изпълнение е подадено на 21.07.2022 г., т.е. две години след изтичане на тригодишния давностен срок.

Във въззивната жалба, въззивницата Л. Й. М. прави възражение, че е налице прекъсване на давността по чл.531 ал.1 от ТЗ през 2019 г., тъй като на записа на заповед е извършено отбелязване, че на 02.10.2019 г. е извършено плащане по задължението в размер на 250,00 лв., което е направено по реда на чл.492 ал.3 от ТЗ, като е издадена и разписка на приносителя на парите, в която е отбелязано, че вземането е по запис на заповед от 09.07.2015 г., издаден от Й. П..

Съдът счита, че въззивницата Л. Й. М. не е доказала по безспорен начин, че е налице прекъсване на срока по чл.531 ал.1 от ТЗ чрез признаване на

задължението, съгласно разпоредбата на чл.116 б.„а“ от ЗЗД посредством частично плащане.

Следва да се има предвид, че е възможно частично плащане по ефекта, като в този случай, по искане от страна на платеца, освен отбелязването върху менителничния документ, следва да се издаде и разписка, съгласно чл. 492 ал.3 от ТЗ.

В настоящия случай, по делото пред първата инстанция е представен приходен касов ордер за извършено плащане в размер на 250,00 лв. по процесния Запис на заповед от 09.07.2015 г. Съдът, обаче, констатира, че е налице разминаване между отразеното на гърба на записа на заповед за получена сума в размер на 250,00 лв., която сума Л. Й. М. е получила от длъжника Й. П. и отразеното в приходния касов ордер, където е посочено, че сумата се предава на кредитора Л. Й. М. от трето лице, а именно съпругата на длъжника – Л. П.а.

Действително, възможно е плащане и чрез посредник, но съгласно разпоредбата на чл.516 ал.1 от ТЗ, посредникът трябва да е посочен от издателя на записа на заповед, каквито доказателства липсват в настоящия случай. Дори и да се приеме, че е налице плащане, което е прието от кредитора по записа на заповед, то няма доказателства, че това плащане е със знанието и съгласието на издателя на записа на заповед. За доказване на частичното плащане, съгласно разпоредбата чл. 492, ал. 3 от ТЗ е предвидено, че платецът може да иска плащането да бъде отбелязано върху менителницата и да му се издаде разписка. В настоящия случай, съдът намира, че съставянето на разписка за извършеното плащане не е достатъчно за доказване на надлежното частично погасяване, тъй като посоченото лице, което предава сумата по процесния запис на заповед, а именно Л. П.а не е посочена като посредник от издателя на записа на заповед. При това положение, при наличие на възражение за изтекла погасителна давност, то не може да се противопостави на наследник на издателя на записа на заповед, който е направил възражение за изтекла давност.

Настоящата съдебна инстанция приема, че няма данни да са предприемани действия, които да спират или прекъсват давността, поради което съдът счита, че към момента на подаване на заявлението по чл.417 от ГПК вземането е било погасено, поради изтичане на предвидената в закона

давност. Изтеклата погасителна давност е прекъсната с предявяване на иска по чл.422 от ГПК, който е подаден на 05.07.2023 г., доколкото заявлението за издаване на заповед за изпълнение не е прекъснало давността, съгласно т.14 от ТР № 2/26.06.2013 г. по тълк. дело № 2/2013 г. на ОСГТК, където е прието, че новият ГПК урежда заповедното производство като част от изпълнителния процес и затова заявлението за издаване на заповед за изпълнение не прекъсва давността. Тя се прекъсва с предявяване на иска за съществуване на вземането.

Предвид изложеното, предявеният иск по чл.422 от ГПК за установяване на съществуване на вземането, за което е издадена процесната Заповед за изпълнение № 2450/16.08.2022 г. е неоснователен и като такъв следва да бъде отхвърлен, като погасен по давност.

С оглед изложеното, Окръжният съд приема, че обжалваното решение на Плевенски районен съд е валидно, допустимо и правилно и следва да бъде потвърдено.

При този изход на процеса въззивницата – ищца следва да бъде осъдена да заплати на въззиваемата – ответница направените разноски пред настоящата инстанция. По делото обаче не се установяват направени такива /няма договор за правна помощ, нито друг документ установяващ плащане на адвокатски хонорар/, поради което и съдът не ги присъжда.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1797/15.12.2023 г., постановено по гр. дело № 3798/2023 г. по описа на Плевенски районен съд, като **ЗАКОНОСЪОБРАЗНО**.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване на основание чл.280 ал.3 т.1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____

